

## **Llei qualificada del Registre d'entitats religioses**

### **Exposició de motius**

La Constitució del Principat d'Andorra garanteix, a l'apartat 1 de l'article 11, la llibertat religiosa i de culte i que ningú no pot ser obligat a declarar o a manifestar-se sobre la seva ideologia, religió i creences. A l'apartat 2 de l'article constitucional esmentat, s'estableix que la llibertat de manifestar la pròpia religió o les pròpies creences és sotmesa únicament a les limitacions incloses a la Llei que siguin necessàries per protegir la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats fonamentals de les altres persones. D'altra banda, l'apartat 3 del mateix article garanteix a l'Església catòlica l'exercici lliure i públic de les seves activitats i el manteniment de les relacions de col·laboració especials amb l'Estat d'acord amb la tradició andorrana i, finalment, reconeix les entitats d'aquesta Església que tenen personalitat jurídica, d'acord amb les seves pròpies normes, i la plena capacitat jurídica dins de l'àmbit de l'ordenament jurídic andorrà.

D'altra banda, la Declaració universal dels drets humans, vigent a Andorra en virtut de l'article 5 de la dita Constitució, reconeix, a l'article 18, que tota persona té dret a la llibertat de religió, que inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, la llibertat de manifestar-la, mitjançant l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança. Aquest dret es concreta en diferents instruments de les Nacions Unides signats per Andorra. Els que afecten més directament el dret esmentat són la Convenció sobre els drets de l'infant; el Pacte internacional relatiu als drets civils i polítics; el segon Protocol opcional del Pacte internacional relatiu als drets civils i polítics, i el Conveni sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial.

Altrament, cal considerar que Andorra, com a estat membre del Consell d'Europa, ha signat i ratificat el Conveni europeu de drets humans. Aquest Conveni, a l'article 9, es refereix a la llibertat de pensament, consciència i religió en la mateixa línia dels documents internacionals esmentats anteriorment. També ha signat altres instruments del Consell d'Europa relacionats amb la llibertat de religió i de culte –els principals són el Protocol núm. 12 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals; la Carta social europea (revisada), i el Protocol opcional al Conveni sobre l'eliminació de tots els tipus de discriminació envers la dona. Endemés, la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància (ECRI), creada pel Consell d'Europa, en l'informe sobre Andorra del 2012, ja es feia ressò que les entitats religioses presents a Andorra voldrien ser reconegudes legalment com a tals per l'Estat, amb un estatus específic.

Així mateix, en el marc de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE), Andorra va participar en la Decisió del 2013, adoptada per consens a la 20a Sessió del Consell de ministres de l'OSCE, sobre la llibertat de pensament, consciència, religió o creença i també en la declaració no adoptada a la 25a Sessió del Consell de Ministres de l'OSCE, sobre la millora dels esforços per promoure la llibertat de religió o creença i combatre la intolerància i la discriminació basada en la religió o creença. Aquesta Organització considera que les legislacions nacionals poden reconèixer la personalitat jurídica de les entitats religioses que els permeti la vida organitzativa. Per això, els estats participants en l'OSCE es varen comprometre

a atorgar, a petició de les comunitats de creients que practiquen o desitgen practicar la seva fe en el marc constitucional dels seus estats, el reconeixement de l'estatut que per a elles es prevegi en els respectius països. En definitiva, consideren que el dret a poder disposar de personalitat jurídica resulta bàsic per a la plena realització del dret a la llibertat de religió i creences, ja que sense aquest estatus legal molts aspectes importants per a la vida de les entitats religioses serien difícils o impossibles.

Així doncs, es constata que, d'una banda, l'atorgament de la personalitat jurídica és una demanda de les entitats religioses presents a Andorra des de fa un temps i, d'altra banda, s'observa que a escala internacional hi ha un consens sobre el fet que els registres d'entitats religioses de caràcter públic són un instrument jurídic rellevant per garantir el dret a la llibertat religiosa.

Conjuntament amb les previsions esmentades, la Constitució del Principat d'Andorra estableix, a l'article 4, que la dignitat humana és intangible i, en conseqüència, garanteix els drets inviolables i imprescriptibles de la persona, que constitueixen el fonament de l'ordre polític, la pau social i la justícia, i afegeix l'article 9 que totes les persones tenen dret a la llibertat. Per aquest motiu, l'accés a la personalitat jurídica per part de les entitats i agrupacions religioses no pot anar en detriment de la dignitat i de la llibertat de les persones, motiu pel qual és important establir límits a aquest accés, quan es duen a terme actuacions de proselitisme abusiu o il·lícit, sempre que quedin degudament acreditats els elements de risc i que la mesura denegatòria adoptada sigui proporcionada i adequada a les finalitats perseguides. Com ha assenyalat el Tribunal Europeu de Drets Humans (sentència de l'Església Metropolitana de Bessaràbia i altres contra Moldàvia, del 13 de desembre del 2001), en l'àmbit del reconeixement i registre de les comunitats religioses, els estats estan facultats per verificar si un moviment o associació du a terme activitats nocives per a la població o que posin en perill la seguretat pública.

Un altre aspecte que cal considerar es refereix al tractament de les dades personals que constin en el Registre d'entitats religioses i l'accés al mateix Registre. La normativa de protecció de dades considera que les dades referents a les conviccions religioses tenen la consideració de sensibles. Tanmateix, segons l'article 9.2 de la Llei 29/2021, de 28 d'octubre, qualificada de protecció de dades personals, no cal el consentiment explícit de la persona interessada quan la seva incorporació sigui necessària per raons d'interès públic essencial, circumstància que es compleix en aquesta Llei, ja que es justifica la intervenció de l'Estat per la seva finalitat de contribuir amb la creació del Registre a fer efectius els drets constitucionals a la llibertat religiosa i de culte, així com la dignitat i la llibertat de les persones. D'altra part, el tractament de les dades s'ha de fer d'acord amb el que estableix la normativa vigent de protecció de dades. Pel que fa a l'accés al Registre, se segueix el procediment que prescriu l'esmentada Llei de protecció de dades i la Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert.

Per elaborar aquesta Llei s'han mantingut reunions i s'ha escoltat el parer del Grup de diàleg interreligiós que treballa en cooperació amb la Comissió Nacional Andorrana per a la Unesco.

Aquesta Llei està composta per dos capítols, el primer dedicat a les disposicions generals, que integren els cinc primers articles, dedicats respectivament a l'objecte

de la Llei, la naturalesa i l'adscripció del Registre d'entitats religioses, la determinació de les entitats que s'hi poden inscriure i les dades mínimes que ha de contenir, i el responsable i el responsable suplent del Registre. El capítol segon, que està format pels articles del 6 al 13, es refereix respectivament als aspectes procedimentals per a la inscripció en el Registre esmentat, al procediment d'inscripció, a la documentació que s'ha d'aportar, , als efectes de la inscripció al Registre, a la cancel·lació de la inscripció, al tractament de les dades personals, als drets constitucionals reconeguts a l'Església catòlica i a les seves entitats, a la comunicació i el diàleg amb les entitats, i a les entitats religioses no inscrites. Tanquen el text una disposició transitòria referent a les entitats religioses que ja estiguin inscrites al Registre d'associacions, i quatre disposicions finals: la primera, relativa a una modificació de la Llei 9/2012, del 31 de maig, de modificació de la Llei qualificada d'immigració en relació amb les persones refugiades per raons humanitàries; la segona, relativa a una modificació de la Llei 13/2018, del 31 de maig, del Tribunal d'Arbitratge del Principat d'Andorra; la tercera, sobre el desenvolupament reglamentari, i la quarta, sobre l'entrada en vigor de la Llei.

## **Capítol primer. Disposicions generals**

### **Article 1. Objecte**

L'objecte d'aquesta Llei és la creació i la regulació del Registre d'entitats religioses (d'ara endavant, "Registre") i l'atorgament de personalitat jurídica a les entitats religioses que s'hi inscriguin.

### **Article 2. Naturalesa i adscripció**

1. El Registre és públic i les persones interessades tenen dret a accedir a les dades que consten en l'article 4 en els termes establerts en aquesta Llei i la Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert i les normes de desenvolupament.
2. El Registre s'adscriu al ministeri competent en matèria de justícia.

### **Article 3. Entitats que es poden inscriure al Registre**

1. Es poden inscriure en el Registre totes les entitats religioses radicades a Andorra que practiquen o desitgen practicar la seva fe en el marc constitucional andorrà i compleixin els requisits i el procediment establerts en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

A aquest efecte, s'entén per *entitat religiosa* l'entitat sense ànim de lucre constituïda per un mínim de cinc persones físiques, ja sigui de nacionalitat andorrana o residents, que tenen en comú unes mateixes creences religioses i de culte. Aquest concepte d'entitat religiosa inclou les esglésies, confessions i comunitats religioses.

2. Les associacions i les fundacions de naturalesa no religiosa creades per una entitat religiosa per dur a terme altres activitats s'han d'acollir a la normativa general i inscriure's en el registre corresponent. Així mateix, les associacions i

fundacions esmentades s'han de fer constar en les dades del registre de l'entitat religiosa de la qual depenguin.

3. No es consideren entitats religioses a l'efecte d'inscripció al Registre les entitats i associacions centrades en l'estudi i l'experimentació dels fenòmens psíquics i parapsicològics o en la difusió de valors humanístics, espiritualistes o altres finalitats anàlogues alienes a les religioses.
4. Només es pot limitar la inscripció i els seus efectes en els casos establerts per la Llei que siguin necessaris per protegir la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats fonamentals de les altres persones. A aquest efecte, les entitats o les organitzacions que, a l'empara de la llibertat religiosa o de creença, utilitzin mitjans de captació que menyscabin la intangibilitat de la dignitat humana i la llibertat dels seus adeptes, i constitueixin aquestes actuacions expressions de proselitisme abusiu o il·lícit, no poden accedir al Registre, sempre que quedin degudament acreditats els elements de risc i que la mesura denegatòria adoptada sigui proporcionada i adequada a les finalitats perseguides.

#### Article 4. *Dades del Registre*

Al Registre hi han de constar almenys les dades següents:

- a) Denominació, que no pot coincidir amb cap altra que ja estigui registrada, ni ser tan similar que presti a confusió, ni ser contrària a les lleis, ni a l'honor ni a altres drets de les persones.
- b) Data de fundació de la religió i de constitució a Andorra.
- c) Adreça de la seu central de l'entitat religiosa i la d'Andorra, així com, si escau, l'adreça per a les comunicacions.
- d) Normes estatutàries.
- e) Normes de funcionament i òrgans representatius i de govern, amb indicació de les seves facultats i dels requisits exigits per a la seva designació.
- f) Nombre aproximat de persones practicants.
- g) Nom de les persones que ostenten els càrrecs als òrgans representatius i de govern.
- h) Lloc o llocs de culte al Principat.
- i) Les associacions i fundacions a què fa referència el punt 2 de l'article 3 d'aquesta Llei.

#### Article 5. *Responsable i responsable suplent*

1. El responsable del Registre d'entitats religioses és nomenat pel Govern, a proposta del ministre competent en matèria de Justícia.
2. A proposta del ministre competent en matèria de justícia, el Govern nomena també un o dos responsables suplents, que exerceixen les funcions atribuïdes al responsable quan es troba absent, impossibilitat transitòriament o si concorre en la seva persona algun dels supòsits previstos al Codi de conducta per a l'Administració pública.
3. Sense perjudici del que preveu l'apartat anterior, amb informe previ de la direcció, el ministre competent en matèria de justícia pot decidir de forma motivada que el

responsable del registre i el responsable o els responsables suplents exerceixin, de manera indistinta i durant el període que es consideri adient, les funcions registrals, així com les altres funcions que aquesta Llei atribueix al responsable. En aquest supòsit, el responsable o els registradors suplents actuen amb la mateixa autonomia que el responsable, sense cap lligam de subordinació respecte d'ell.

4. El nomenament i el cessament del responsable i dels responsables suplents es publiquen al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

5. Els assentaments en el Registre es fan exclusivament en virtut d'una resolució del responsable o del responsable suplent o, si escau, d'una resolució judicial.

## **Capítol segon. Aspectes procedimentals**

### *Article 6. Procediment d'inscripció*

Per inscriure's al Registre les entitats religioses han de presentar la sol·licitud d'inscripció en model oficial, signada pel seu representant legal, i els documents establerts a l'article 6 al Servei de Tràmits, adreçats al Registre d'entitats religioses del ministeri competent en matèria de justícia en els termes previstos en el Codi de l'Administració vigent.

En el cas que el representant legal sigui estranger, ha d'acreditar la residència legal a Andorra.

En un termini de dos mesos des de la presentació de la documentació corresponent, el responsable del Registre l'ha d'inscriure i ha de comunicar-ne la inscripció als representants de l'entitat religiosa. No obstant això, i per motius d'instrucció de l'expedient, es pot prorrogar dos mesos més el termini per procedir a la inscripció.

Per tal de fer la inscripció, el responsable del Registre pot requerir prèviament l'elaboració d'una enquesta al Cos de Policia, així com els informes d'experts que siguin necessaris.

Si el responsable del Registre, dins del termini anterior, considera que l'entitat religiosa incompleix algun dels requisits establerts en aquesta Llei per a la inscripció, comunica aquesta circumstància als representants de l'entitat perquè esmenin els defectes advertits dins del termini dels trenta dies següents, amb suspensió del termini per inscriure-s'hi.

Transcorregut el termini d'esmena sense que els representants de l'entitat religiosa hagin presentat la documentació pertinent, l'expedient es considera caducat i s'arxiva, i aquesta circumstància es comunica als representants de l'entitat religiosa, als quals es retorna la documentació original presentada. Contra aquesta resolució es pot interposar recurs administratiu davant del ministre encarregat de la justícia.

Un cop rebuda la documentació per la qual s'esmenen els defectes advertits pel responsable del Registre, el responsable inscriu l'entitat en un termini de dos mesos. Si considera que l'entitat religiosa continua incomplint els requisits per a la inscripció, ha de resoldre motivadament denegar la inscripció en el Registre, i notifica aquesta

resolució als representants de l'entitat religiosa. Contra aquesta resolució es pot interposar recurs administratiu davant del ministre encarregat de la justícia.

Els recursos administratius previstos en aquest article tenen caràcter potestatiu. Els interessats poden presentar demanda judicial directa contra les resolucions administratives corresponents pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

Si el responsable del Registre considera que de la documentació presentada per una entitat religiosa se'n desprenen indicis racionals d'il·licitud penal, ho ha de comunicar al ministre encarregat de la justícia, el qual, si escau, en dona trasllat al Ministeri Fiscal.

Les comunicacions i notificacions que efectuï el Registre s'adrecen als representants de l'entitat religiosa que figurin en la documentació presentada, i al domicili social que s'estableixi en els estatuts.

La inscripció en el Registre és gratuïta.

#### Article 7. *Documentació*

1. A la sol·licitud s'ha d'acompanyar la documentació que s'estableixi per via reglamentària, que almenys ha d'incloure la informació i els documents següents:

a) Document en què consti la informació següent:

- Denominació de l'entitat religiosa.
- Finalitats religioses, que incloguin les bases doctrinals o de fe i les activitats religioses específiques.
- Data de la fundació de la religió i de constitució a Andorra.
- Adreça de la seu central de l'entitat religiosa i la d'Andorra.
- Normes estatutàries.
- Normes de funcionament i òrgans representatius i de govern, amb indicació de les seves facultats i dels requisits exigits per a la seva designació.
- Nom de les persones que ostenten els càrrecs als òrgans representatius i de govern.
- Declaració del caràcter no lucratiu.
- Lloc o llocs de culte al Principat.
- Nombre aproximat de persones practicants.

b) Acta de constitució elevada a públic que acrediti l'establiment a Andorra.

2. Quan l'entitat que s'ha inscriure en el Registre d'entitats religioses sigui d'origen i dependència estrangera, a més dels documents esmentats a les lletres a i b de l'aparat 1 d'aquest article, ha d'aportar una certificació registral actualitzada emesa per l'òrgan registral competent referent a la identitat dels seus representants legals i dels titulars dels òrgans de representació en el país d'origen i dels designats com a representants a Andorra, i un document acreditatiu que l'entitat estrangera està legalment reconeguda en el seu país d'origen.

3. Altres documents complementaris que s'estableixin per la via reglamentària.
4. Tots els documents requerits han d'haver-se elevat a escriptura pública i, si són documents estrangers, s'han d'aportar degudament legalitzats, postil·lats i traduïts en l'idioma oficial del Principat d'Andorra.
5. Les entitats religioses inscrites han de comunicar les variacions al Registre en el termini màxim de tres mesos per tal de tenir les dades del Registre actualitzades permanentment.

#### Article 8. *Efectes de la inscripció al Registre*

La inscripció en el Registre atorga personalitat jurídica a les entitats religioses inscrites.

Atès el caràcter no lucratiu de les entitats religioses inscrites, aquestes entitats gaudeixen dels beneficis establerts amb caràcter general per a les entitats sense ànim de lucre.

#### Article 9. *Cancel·lació*

La cancel·lació de la inscripció al Registre només pot fer-se en els supòsits següents:

- a) A sol·licitud dels representats legals de l'entitat, degudament facultats i amb la certificació de l'acord.
- b) En compliment d'una sentència ferma.
- c) Cancel·lació d'ofici per inactivitat al Registre si han transcorreguts deu anys des de la darrera comunicació. En aquest supòsit s'ha de notificar prèviament a l'entitat religiosa pels mitjans establerts legalment.

#### Article 10. *Tractament de les dades personals*

El tractament i l'arxivament de les dades personals del Registre s'ha d'ajustar al que estableix la normativa vigent en matèria de protecció de dades personals. D'acord amb l'article 9.2 de la Llei 29/2021, del 28 d'octubre, qualificada de protecció de dades personals, atès l'interès públic essencial d'aquesta norma, no s'exigeix el consentiment explícit de les persones que formin part dels òrgans representatius i de govern de la religió inscrita en relació amb les dades personals que constin en el Registre.

#### Article 11. *Església catòlica*

L'Església catòlica i les seves entitats amb personalitat jurídica gaudeixen dels drets, les garanties i els reconeixements establerts l'article 11 de la Constitució del Principat d'Andorra.

## Article 12. Comunicació i diàleg

El Govern ha d'establir canals de comunicació i diàleg amb les entitats inscrites en el Registre d'entitats religioses.

## Article 13. Entitats religioses no inscrites

1. Tots els membres d'una entitat religiosa no inscrita en el Registre són responsables solidaris, juntament amb la mateixa entitat, de les actuacions efectuades en nom seu i de les obligacions concretes davant de tercers per l'entitat, sense perjudici del dret a repetir contra qui hagi actuat en nom de l'associació o el responsable immediat i directe de l'acte o fet que generi aquesta responsabilitat.

2. Els qui promoguin una entitat religiosa responen personalment i solidàriament de les actuacions encaminades a la seva constitució i inscripció registral. Aquesta responsabilitat és assumida per l'entitat en el moment de la inscripció en el Registre, llevat que l'acta de constitució o els estatuts disposin altrament.

## Disposició transitòria

Les entitats religioses que ja estiguin inscrites en el Registre d'associacions a l'entrada en vigor d'aquesta Llei han de presentar la sol·licitud d'inscripció al Registre en el termini màxim de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, sense necessitat d'aportar documents que ja constin en el Registre d'associacions esmentat, sempre que la documentació registrada s'ajusti als requeriments específics previstos per aquesta Llei. En cas de no presentar la sol·licitud esmentada en el termini màxim de dos anys, es fa la cancel·lació d'ofici en la forma prevista reglamentàriament.

## Disposició final primera

S'afegeixen els apartats 4 i 5 a l'article 38 *quinquies* a la Llei 9/2012, del 31 de maig de modificació de la Llei qualificada d'immigració, que queda redactat com segueix:

*“Article 38 quinquies. Criteris per a la concessió de l'autorització de residència i treball en extingir-se l'autorització de sojorn o de sojorn i treball en règim de protecció temporal i transitòria*

[...]

4. La persona per a la qual se l'acorda una autorització de residència i treball a l'empara de l'apartat 1 anterior pot reagrupar les persones descrites a l'article 103 d'aquesta Llei i no està subjecta a acreditar que disposa dels mitjans econòmics suficients previstos a l'article 106.

5. En arribar a la fi de la durada de l'autorització de sojorn o de sojorn i treball en règim de protecció temporal i transitòria a què fa referència l'article 28 *quinquies*, la persona

beneficiària d'aquesta protecció que està en edat de jubilació al Principat d'Andorra o al seu país, o la persona en edat laboral que ha vingut al Principat d'Andorra i que no pot retornar al seu país, i que ho sol·liciti, pot obtenir una autorització de residència per raons humanitàries mentre duri el motiu que li va permetre beneficiar-se de la protecció, però ha de residir de manera fixa i permanent al Principat d'Andorra. Aquesta persona pot reagrupar les persones descrites a l'article 103 d'aquesta Llei i no està subjecta a acreditar que disposa dels mitjans econòmics suficients previstos a l'article 106.”

#### Disposició final segona

Es modifica l'apartat 2 de l'article 14 de la Llei 13/2018, del 31 de maig, del Tribunal d'Arbitratge del Principat d'Andorra, que queda redactat com segueix:

“Article 14. *Naturalesa*

[...]

2. Els estatuts del Tribunal d'Arbitratge del Principat d'Andorra han de preveure el seu règim econòmic, que, en tot cas, ha de respectar el principi segons el qual el Tribunal d'Arbitratge del Principat d'Andorra s'ha de sostenir amb els honoraris que generi amb la seva participació en els arbitratges que administri, partint de la dotació inicial feta per la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis del Principat d'Andorra i el Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, sense perjudici que pugui rebre subvencions públiques.”

#### Disposició final tercera

S'encomana al Govern que el termini màxim de sis mesos desenvolupi reglamentàriament aquesta Llei.

#### Disposició final quarta

Aquesta Llei entra en vigor al cap de sis mesos de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Casa de la Vall, ... de ..... del 2024